

Standard 4.4c

Hantering av marknadsrisker

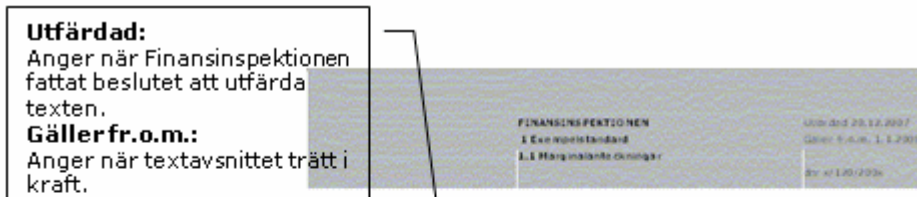
Föreskrifter och allmänna råd

**RAHOITUSTARKASTUS
FINANSINSPEKTIONEN
FINANCIAL SUPERVISION**

Så här läser du standarderna

Standarderna är en samling föreskrifter och allmänna råd som är bindande eller riktgivande för företagen under tillsyn och marknadsaktörerna, anger den kvalitetsnivå och bästa praxis som företaget ska eftersträva och motiverar regleringen.

Varje stycke i standarden har en egen marginaltext:

- **Norm:** Hänvisningar till gällande bestämmelser i lag eller förordning.
- **Bindande:** Föreskrifter som Finansinspektionen enligt lag har rätt att meddela företag under tillsyn och andra finansmarknadsaktörer.
- **Rekommendation:** Finansinspektionens riktgivande råd till företag under tillsyn eller andra finansmarknadsaktörer.
- **Tillämpningsråd/-exempel:** Praktiska anvisningar eller tillämpningsråd till eller -exempel på norm, bindande föreskrifter och rekommendationer. Hänvisning till Finansinspektionens standard eller en del av en standard. Se exemplet intill.
- **Motivering:** Redogör för regelverkens mål, syfte och bakgrund.

Norm
Utfärdad 27.2.2007
Gäller fr.o.m. 5.4.2007

(63) Styrelseledamöterna, styrelsesuppleanterna, verkställare och ställföreträdaren för verkställande direktören skall dessutom ha allmän kännedom om företagets verksamhet som kan anses med beaktande av arten och omfattningen av verksamheter styrelseledamöter¹⁾ i fondbolag som väljs av fondandelsägare inte ha kännedom om fond- eller investeringsverksamhet.

Norm
Utfärdad 27.2.2007
Gäller fr.o.m. 5.4.2007

(64) En fit & proper-rapport om lämplighet och kompetens för styrelseledamöter, styrelsesuppleanter, verkställande direktör och eventuella ställföreträdaren för verkställande direktören ska ansökan.²⁾

Bindande
Utfärdad 27.2.2007
Gäller fr.o.m. 5.4.2007

(65) Rapporten skall upprättas enligt standard RAI-4 Rapportuppgifter för lämplighetsprövning (fit & proper-rapportering).

Motivering
Utfärdad 18.4.2006
Gäller fr.o.m. 1.6.2006

(66) Finansinspektionen har rätt att av Rättsregistercentrala straffregisterutdrag³⁾ enligt straffregisterlagen (770/1993) s. bötesregistret⁴⁾. I samband med ansökningsförfarandet inhämtar Finansinspektionen kreditupplysningar på ledande befattning.

Tillämpningsråd/-exempel
Utfärdad 18.4.2006
Gäller fr.o.m. 1.6.2006

(67) Närmare regler om ledningens lämplighet och kompetens i 4 om lämplighetsprövning.

Rekommendation
Utfärdad 27.2.2007
Gäller fr.o.m. 5.4.2007

5.5.3 Personal och kompetens

(68) Företagsledningen bör försäkra sig om att företaget har den kompetens som behövs och att de anställda är kompetenta, är lämpade för arbetsuppgifter och har ett gott anseende. Något entydigt kriterium för att anställda kan inte ställas utan det beror på arten och omfattningen av verksamheten.

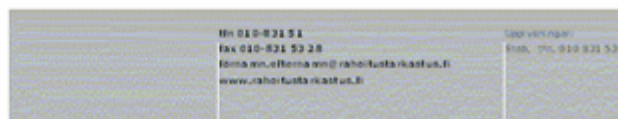
Tillämpningsråd/-exempel
Utfärdad 18.4.2006
Gäller fr.o.m. 1.6.2006

(69) Närmare bestämmelser om personalen och dess kompetens finns i standard [4.4b Hantering av operativa risker](#).

Rekommendation
Utfärdad 27.2.2007
Gäller fr.o.m. 5.4.2007

(70) Verkställande direktören bör ha den tid som behövs för verksamheten och skall därför vara heltidsanställd. Verksamheten säkerställs även när verkställande direktören har förhinder. Viktigt att det finns ett ordentligt system med ersättare.

¹⁾ 5 e f och 6 § 2 mom. i placeringsskyddslagen.
²⁾ 4 § 3 mom. i kreditinstitututredningens, 14 § i värdepappersförvaltningsförordningen och i kreditinstitututredningens.
³⁾ 2 § i straffregisterlagen.
⁴⁾ 2 § 6 mom. i lagen om Rättsregistercentrala straffregister.

Bilden intill är endast ett exempel på uppläggnings av en standard.

Standarderna finns på Finansinspektionens webbplats www.finansinspektionen.fi

INNEHÅLL

1 Tillämpning	5
2 Syfte	7
3 Internationella regelverk	8
4 Rättsgrund	10
5 Principer för hantering av marknadsrisker	12
5.1 Definition av marknadsrisk och marknadsriskhantering	12
5.2 Marknadsriskstrategi	13
5.3 Organisation av marknadshantering och -kontroll med väldefinierade ansvarsområden	13
5.3.1 Styrelsens ansvar	13
5.3.2 Verkställande direktörens och andra ledande befattningshavares ansvar	14
5.4 Identifiering och mätning av marknadsrisker	14
5.4.1 Identifiering av marknadsrisker och nya produkter	14
5.4.2 Mätning av marknadsrisker och mätmetoder	15
5.4.3 Stresstester	16
5.4.4 Värdering i marknadsriskhanteringen	17
5.4.5 Avtal till icke marknadsmässiga villkor	18
5.5 Begränsning och uppföljning av marknadsrisker	18
5.5.1 Limiter för marknadsrisker	18

5.5.2	Rapportering	19
6	Hantering av ränterisk	20
6.1	Mätning av ränterisk	20
6.2	Riktlinjer för ränterisk	21
6.3	Limiter för ränterisk	21
6.4	Stresstestning av ränterisk	21
7	Krav på riskhanteringen vid redovisning till verkligt värde,	23
8	Hantering av balansrisk i hypoteksbanker	26
9	Rapportering till Finansinspektionen	28
10	Definitioner	29
11	Ytterligare information	31
12	Upphävd föreskrift, anvisning och tolkning	32

1 TILLÄMPNING

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(1) Denna standard behandlar huvudprinciperna för och organisationen av marknadsriskhantering och -kontroll. Standarden tillämpas på följande företag under tillsyn enligt 5 § i lagen om Finansinspektionen (587/2003):

- kreditinstitut
- värdepappersföretag
- fondbolag
- den sammanslutning av andelsbanker och det centralinstitut som avses i lagen om andelsbanker och andra kreditinstitut i andelslagsform (1504/2001)
- holdingföretag i finansiellt inriktade finans- och försäkringskonglomerat.

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(2) Finansinspektionen råder också de övriga företagen under dess tillsyn att tillämpa huvudprinciperna i denna standard och organisera sin marknadsriskhantering och -kontroll därefter.

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(3) Denna standard ska tillämpas på alla marknadsrisker i företagets verksamhet oavsett vad de härrör från (exponeringar i handelslager eller övrig verksamhet) eller hur aktiv handeln är.

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(4) Marknadsriskhanteringen ska organiseras med hänsyn till verksamhetens art, omfattning och komplexitet.

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(5) I standarden används beteckningen *institut* om alla företag som standarden gäller.

*Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009*

(6) Organisationen av marknadsriskhanteringen ska också beakta standarderna 4.1 *Organisation av intern kontroll*, 4.2 *Företagens interna kapitalutvärdering* och 4.4b *Hantering av operativa risker* i huvudavsnitt 4 *Kapitaltäckning och riskhantering* samt standard 1.3 *Intern styrning och organisation av verksamheten* i huvudavsnitt 1 *Företagsstyrning (corporate governance)* och *verksamhet* i Finansinspektionens föreskriftssamling.

2 SYFTE

*Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009*

(1) Denna standard behandlar huvudprinciperna för och organisationen av marknadsriskhantering och -kontroll. Institutet kan exponeras för stora marknadsrisker på grund av förändringar i marknadspriser, prisvolatilitet och marknadslikviditet och den snabba utvecklingen av komplexa produkter.

*Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009*

(2) Organisationen av marknadsriskhanteringen och -kontrollen är ett viktigt led i företagsstyrningen och utgör en del av den interna kontrollen. Hanteringen och kontrollen av marknadsrisker är ett väsentligt led i den process som ska säkerställa att det finns tillräckligt kapital för att täcka de risker som tas i verksamheten.

*Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009*

(3) Finansinspektionens regelverk för hantering och kontroll av marknadsrisker syftar till att

- säkerställa att instituten och företagen i deras finansiella företagsgrupper har funktioner som med hänsyn till verksamhetens art och omfattning är tillräckliga för att identifiera, mäta, begränsa, övervaka och kontrollera marknadsriskerna som ett led i den övergripande hanteringen och kontrollen av riskerna i verksamheten
- säkerställa att instituten och företagen i deras finansiella företagsgrupper inte tar sådana marknadsrisker som äventyrar institutets eller företagets lönsamhet eller kapitaltäckning
- säkerställa att institutens ledningsinformation om marknadsriskerna är tillförlitlig och rättvisande
- förmedla information om vad Finansinspektionen i sin tillsyn fäster sig vid och förväntar sig av instituten.

3

INTERNATIONELLA REGELVERK

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(1) Denna standard baseras på rekommendationer från Baselkommittén för banktillsyn och Europeiska banktillsynskommittén (CEBS). Baselkommitténs rekommendationer *Core Principles for Effective Banking Supervision*¹ och *Core Principles Methodology*² från oktober 2006 innehåller huvudprinciperna för marknadsriskhantering och -kontroll. De omfattar de grundläggande kraven på marknadsriskhantering, -kontroll, -beslut och -processer:

- Den finansiella företagsgruppen och institutet ska med hänsyn till institutets storlek och arten av institutets verksamhet ha heltäckande och dokumenterade strategier, riktlinjer och processer för identifiering, mätning, kontroll och begränsning av marknadsrisker.
- Strategierna, riktlinjerna och processerna ska regelbundet ses över och uppdateras för att spegla förändringarna i riskprofilen och utvecklingen i omvärlden.
- Risktagandet ska kontrolleras genom limiter, uppföljning och regelbunden rapportering.

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(2) Denna standard och framför allt kapitlet om ränteriskhantering beaktar även Baselkommitténs *Principles for the Management and Supervision of Interest Rate Risk* från juli 2004.³

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(3) Vidare beaktar standarden Baselkommitténs riktlinjer för marknadsriskhantering i *Risk Management Guidelines for Derivatives* från juli 1994.⁴

¹ *Core Principles for Effective Banking Supervision*. Basel Committee on Banking Supervision, Basel, oktober 2006.

² *Core Principles Methodology*. Basel Committee on Banking Supervision, Basel, oktober 2006.

³ *Principles for the Management and Supervision of Interest Rate Risk*. Basel Committee on Banking Supervision, Basel, juli 2004.

⁴ *Risk Management Guidelines for Derivatives*. Basel Committee on Banking Supervision, Basel, juli 1994.

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(4) Avsnittet om stresstester beaktar Europeiska banktillsynskommitténs (CEBS) riktlinjer *Technical aspects of stress testing under the Supervisory Review Process* från den 14 december 2006.

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(5) Denna standard och framför allt kapitel 7 om kraven på riskhantering vid redovisning till verkligt värde beaktar Baselkommitténs rekommendation *Supervisory guidance on the use of the fair value option for financial instruments by banks* från juni 2006⁵. Rekommendationen innehåller riktlinjer för riskhantering och värdering av instrument vid redovisning till verkligt värde.

---

⁵ *Supervisory guidance on the use of the fair value option for financial instruments by banks. Basel, juni 2006.*

4

RÄTTSGRUND

*Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009*

(1) Den nationella lagstiftningen om riskhantering bygger på följande EU-direktiv:

- Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/48/EG om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut (Celex 32006L0048); EUT L 177, 30.6.2006, s. 1 - 200.
- Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/49/EG om kapitalkrav för värdepappersföretag och kreditinstitut (32006L0049); EUT L 177, 30.6.2006, s. 201 - 255.

*Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009*

(2) I artikel 22 och bilaga V i direktiv 2006/48/EG finns detaljerade bestämmelser om organisationen av företagsstyrning, intern kontroll och riskhantering som ett villkor för att få starta och driva verksamhet i kreditinstitut. Bilaga V innehåller detaljerade principiella kriterier för besluts-, styr- och kontrollsystem, riskklassificering och riskhantering.

*Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009*

(3) Kraven i ovannämnda direktiv gäller även värdepappersföretag med stöd av artikel 34 i direktiv 2006/49/EG. Enligt artikel 34 ska alla värdepappersföretag uppfylla kraven enligt artikel 22 i direktiv 2006/48/EG.

*Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009*

(4) Bestämmelser om riskhantering, bl.a. hanteringen av marknadsrisker, finns i följande nationella lagstiftning:

- Generalklausul om riskhantering i 49 § 1 mom. i kreditinstitutslagen (121/2007). Motsvarande bestämmelser för finansiella företagsgrupper finns i lagens 74 §.
- Bestämmelser om övervakning och begränsning av riskkoncentrationer i 50 § 1 mom. i kreditinstitutslagen (121/2007).
- Bestämmelser i 54 § 2 mom. i kreditinstitutslagen (121/2007) enligt

vilka kreditinstituten ska ha riktlinjer och rutiner för kapitalutvärdering. Motsvarande bestämmelser om finansiella företagsgrupper finns i lagens 78 § 2 mom.

- Bestämmelser i 46 § 1 och 2 mom. i lagen om värdepappersföretag (922/2007) enligt vilka ovannämnda paragrafer i kreditinstitutslagen ska tillämpas även på värdepappersföretag.
- Krav enligt 30 a § 1 mom. i lagen om placeringsfonder (48/1999) på tillräcklig intern kontroll och riskhantering.
- I 6 § 5 mom. (fondbolag som tillhandahåller kapitalförvaltning) i lagen om placeringsfonder (48/1999) en hänvisning till 46 § 1 mom. i lagen om värdepappersföretag (922/2007) och via den till kreditinstitutslagen.
- Allmänna bestämmelser om riskhantering i 5 § i lagen om andelsbanker och andra kreditinstitut i andelslagsform (1504/2001).
- Allmän bestämmelse om riskhantering i 16 § 1 och 2 mom. i lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat (699/2004).
- Krav på balansriskhantering i 9 a § i lagen om hypoteksbanker (1240/1999).
- Bestämmelser om redovisning till verkligt värde i 151 § 4 mom. och 146 § 6 mom. i kreditinstitutslagen (121/2007).

*Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009*

(5) Finansinspektionens rätt att meddela bindande föreskrifter om ämnesområdet för standarden baserar sig på följande bestämmelser:

- 93 § 1 mom. i kreditinstitutslagen (121/2007)
- 46 § 1 och 2 mom. i lagen om värdepappersföretag (922/2007)
- 30 a § 3 mom. i lagen om placeringsfonder (48/1999)
- 8 § 5 mom. i lagen om andelsbanker och andra kreditinstitut i andelslagsform (1504/2001)
- 16 § 3 mom. i lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat (699/2004)
- 9 a § 5 mom. i lagen om hypoteksbanker (1240/1999).

5

PRINCIPER FÖR HANTERING AV MARKNADSRISKER

5.1 Definition av marknadsrisk och marknadsriskhantering

Motivering

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(1) Med marknadsrisk avses förlustrisken till följd av förändringar i marknadspriserna. De olika typerna av marknadsrisk är ränte-, valuta-, aktie- och råvarurisk. Marknadsrisken omfattar också potentiella förluster till följd av förändringar i riskfaktorerna (t.ex. volatiliteten och korrelationerna). Marknadsrisk är all risk enligt ovan oavsett om den uppkommer i handelslagret eller i institutets övriga verksamhet, här kallad finansieringsverksamhet. Ränterisken kan delas upp i ränterisk i handelslagret och ränterisk i finansieringsverksamheten.

Norm

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(2) Institutet och företagen i dess finansiella företagsgrupp ska ha en tillräcklig intern kontroll och tillräckliga riskhanteringssystem⁶ i förhållande till sin verksamhet.

---

⁶ 49 § 1 mom. i kreditinstitutslagen (121/2007), 46 § 1 och 2 mom. i lagen om värdepappersföretag (922/2007), 30 a § 1 mom. i lagen om placeringsfonder (48/1999), 5 § i lagen om andelsbanker och andra kreditinstitut i andelslagsform (1504/2001) och 16 § 1 och 2 mom. i lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat (699/2004).

5.2 Marknadsriskstrategi

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(3) Styrelsen ska anta en marknadsriskstrategi. Marknadsriskstrategin ska vara förenlig med institutets allmänna verksamhetsplan och täcka alla marknadsrisker i verksamheten, derivatverksamheten inkluderad. Strategin ska regelbundet ses över och uppdateras i samband med verksamhetsplaneringen eller större omvärldsförändringar.

Motivering

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(4) Marknadsriskstrategin är en långsiktig policy där styrelsen beslutar om gränserna för marknadsriskerna inom ramen för den planerade verksamheten. Strategin innehåller klara riktlinjer för verksamhetsområden med marknadsrisker och för en godtagbar risknivå.

5.3 Organisation av marknadshantering och -kontroll med väldefinierade ansvarsområden

5.3.1 Styrelsens ansvar

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(5) Styrelsen ska anta en marknadsriskstrategi och riktlinjer för marknadsriskhanteringen och -kontrollen.

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(6) Styrelsen ska kontrollera att verkställande direktören och andra ledande befattningshavare genomför marknadsrisksstrategin och följer riktlinjerna för marknadsriskhantering och -kontroll. Styrelsen ska regelbundet utvärdera institutets hantering och kontroll av marknadsrisker.

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(7) Styrelsen ska se till att få aktuell information om institutets riskexponering och regelbundet behandla informationen i tillräcklig detalj för att kunna bedöma risktagandet och verkställande direktörens och andra ledande befattningshavares åtgärder i hanteringen och kontrollen av marknadsrisker.

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(8) Minst en gång per år ska styrelsen fastställa nivån för risktagandet och kontrollera att adekvata risklimiter fastställts.

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(9) Styrelsen ska kontrollera att belöningsystemen inte strider mot marknadsriskstrategin. Lönesystemen för personer som ansvarar för derivathandeln och handeln med andra produkter som är förenade med marknadsrisk ska utformas så att de inte ger incitament till alltför högt risktagande.

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(10) Styrelsen ska anta viktigare riktlinjer för derivathandeln.

5.3.2 Verkställande direktörens och andra ledande befattningshavares ansvar

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(11) Verkställande direktören och andra ledande befattningshavare svarar för att den av styrelsen antagna marknadsriskstrategin omsätts i praktiken och att marknadsriskkontrollen organiseras som ett led i den interna kontrollen. Verkställande direktören och andra ledande befattningshavare svarar för att rutiner för identifiering, mätning, begränsning, uppföljning och kontroll av marknadsrisker tas fram, antas och uppdateras.

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(12) Verkställande direktören och andra ledande befattningshavare ska anta riktlinjer för riskmätning och värdering och mätmetoder, och dessa riktlinjer och metoder ska dokumenteras.

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(13) Verkställande direktören och andra ledande befattningshavare svarar för att ett lämpligt limitsystem för marknadsrisker upprätthålls och befogenheterna för risktagandet klart definieras.

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(14) Verkställande direktören och andra ledande befattningshavare svarar för att personalen känner till marknadsriskstrategin och de viktigaste riktlinjerna för marknadsriskhantering och -kontroll och följer riktlinjerna.

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(15) Verkställande direktören och andra ledande befattningshavare ska fastställa en organisation för marknadsriskhanteringen och -kontrollen och befogenheterna för de enheter, organ och personer som ingår i organisationen. Innan befogenheterna delegeras ska ledningen säkerställa att arbetsuppgifterna i marknadsriskhanteringen och -kontrollen är uppdelade enligt principen om åtskillnad mellan funktioner för att kritiska uppgiftskombinationer ska undvikas och regelvidrig verksamhet förhindras.

5.4 Identifiering och mätning av marknadsrisker

5.4.1 Identifiering av marknadsrisker och nya produkter

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(16) Alla källor till marknadsrisker som instituten exponeras för i sin verksamhet ska identifieras och mätas. Institutet ska ha infört rutiner för identifiering av marknadsriskerna efter risktyp och produkt.

Tillämpningsråd

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(17) Bestämmelser om godkännande av nya produkter eller tjänster finns i avsnitt 5.4 i standard 4.4b om hantering av operativa risker. Institutet ska ha infört rutiner för godkännande av nya produkter. Innan en ny produkt introduceras ska alla risker som är förenade med produkten analyseras,

inklusive marknadsriskerna. Rutinerna ska omfatta en beskrivning av de risker den nya verksamheten ger upphov till i relation till institutets riskhanteringsförmåga och en beskrivning av resursbehovet.

Motivering

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(18) Rutinerna för godkännande av nya produkter syftar till att identifiera och fastställa riskerna med produkterna och institutets beredskap för mätning, rapportering och limitering av marknadsriskerna innan handeln inleds.

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(19) Institutet ska upprätta produktbeskrivningar av de produkter som är tillåtna i affärsverksamheten. Produkterna ska regelbundet stämmas av mot produktbeskrivningarna. Produktbeskrivningarna ska vara ett led i godkännandet av nya produkter.

Rekommendation

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(20) Riskerna med nya produkter bör i initialskedet helst begränsas med låga limiter, som kan höjas när erfarenheten ökar. Finansinspektionen bör gärna informeras i förväg om betydande ny verksamhet och få tillgång till den analys som legat till grund för besluten.

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(21) Institutet ska ha skriftliga riktlinjer för derivathandeln. Riktlinjerna ska t.ex. innehålla syftet med derivatinstrumenten (säkring, aktivt positionstagande eller mäklari), produkt- och marknadsbeskrivningar, gränser för institutets samlade riskexponering, och eventuella avkastningsmål.

5.4.2 Mätning av marknadsrisker och mätmetoder

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(22) Institutet ska kunna mäta alla väsentliga marknadsrisker i och utanför balansräkningen. Styrelsen, verkställande direktören och andra ledande befattningshavare ska snabbt och på ett tillförlitligt sätt kunna bedöma marknadsriskerna i institutets olika verksamheter och efterlevnaden av den beslutade marknadsriskstrategin.

Motivering

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(23) Det är viktigt att den tillgängliga informationen om marknadsriskerna är tillförlitlig, tillräckligt detaljerad och aktuell. Med den information som genereras av ledningens styrsystem utför styrelsen, verkställande direktören och andra ledande befattningshavare sin tillsyn och som en viktig del av tillsynen säkerställer att institutet har det kapital som behövs för att täcka marknadsriskerna.

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(24) Institutet ska kunna mäta och rapportera marknadsriskerna i handelslagret minst en gång per dag. Hur ofta andra marknadsrisker ska rapporteras beror på verksamhetens vikt, art och omfattning.

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(25) Institutet ska även under dagen ha en uppfattning om riskpositionen för produkter som är föremål för aktiv handel.

Rekommendation

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(26) Finansinspektionen råder institut med ett omfattande handelslager att mäta marknadsriskerna i handelslagret varje dag med en statistisk metod. Det innebär att den potentiella förlusten av en öppen position beräknas utifrån sannolika förändringar i marknadspriserna för en viss period.

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(27) Instituterna ska ha infört rutiner för utveckling, testning, godkännande, införande och underhåll av mätmetoder och värderingsmodeller för marknadsrisker.

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(28) En riskkontrollfunktion som är oberoende av de affärsområden den ska övervaka ska kontrollera att mätmetoderna och värderingsmodellerna är välfungerande och tillförlitliga innan de införs och regelbundet därefter som ett led i kvalitetssäkringen. Testresultaten ska rapporteras till verkställande direktören och andra ledande befattningshavare.

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(29) De statistiska metoderna ska funktionstestas med utfallstester (backtesting).

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(30) Mätmetoderna och värderingsmodellerna, inklusive antaganden, parametrar och alla ändringar, ska dokumenteras.

Rekommendation

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(31) Finansinspektionen råder instituterna att följa utvecklingen av olika derivatvolym (antal kontrakt och de underliggande tillgångarnas värde i euro eller utländsk valuta).

Motivering

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(32) Stora och snabba volymökningar bör analyseras för att se om de i framtiden kan leda till att kredit-, marknads- eller likviditetsrisker realiserar.

5.4.3 Stresstester

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(33) Institutet ska komplettera analysen av exponeringen för marknadsrisk med stresstester för att bedöma vilka effekter exceptionella men potentiella förändringar i marknadspriserna och förfelade riskmåttantaganden kan ha på institutets riskprofil och finansiella ställning.

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(34) Stresstesterna ska läggas upp så att de beaktar arten av risktagande. Testerna ska utformas så att de ger information om situationer där institutets strategier eller marknadsriskpositioner är som allra sårbarast. Särskild vikt ska läggas vid sådana instrument eller marknader där institutet har stora riskkoncentrationer, eftersom sådana positioner kan vara svåra att realisera eller skydda vid marknadsstörningar. Stresstester ska inte bara utföras av den samlade positionen utan också framför allt av illikvida produkter, produkter med osäker löptid och produkter som är förenade med optionsrisk.

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(35) Stresstesterna ska bygga på antaganden om att marknadspriserna förändras ovanligt mycket, att likviditeten på marknaden sinar och att någon större marknadsaktör är insolvent. Stresstesterna ska också ta hänsyn till sambanden mellan olika marknader.

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(36) I stresstesterna för olika typer av marknadsrisker eller instrument ska institutet ta hänsyn till följande faktorer:

- sin handels- och investeringsstrategi och arten av positionerna, såsom produkt- eller marknadskoncentrationer
- hur lång tid det tar att skydda positionen eller hantera positionsrisken under svåra marknadsförhållanden.

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(37) Styrelsen, verkställande direktören och andra ledande befattningshavare ska regelbundet se över uppläggnings- och resultatdata av stresstesterna. Resultaten av stresstesterna ska beaktas när verksamhetsplanen, marknadsriskstrategin och limiterna för marknadsrisker fastställs eller ses över. Riktlinjerna för utformningen av och mätmetoderna för stresstesterna ska dokumenteras.

5.4.4 Värdering i marknadsriskhanteringen

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(38) Marknadsriskpositionerna ska regelbundet omvärderas med hjälp av tillförlitliga uppgifter om marknadspriserna. Om marknadspriser saknas, ska allmänt vedertagna eller interna modeller användas.

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(39) Posterna i handelslagret ska värderas dagligen.

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(40) Verkställande direktören och andra ledande befattningshavare svarar för att riktlinjer, rutiner och processer för värderingen har tagits fram och dokumenterats och att värderingsprocessen och värderingsarbetet övervakas. Vad som ska rapporteras om värderingskontrollen till verkställande direktören och andra ledande befattningshavare ska också vara fastställt i rutinerna.

Tillämpningsexempel

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(41) Osäkerhet i fråga om värderingen kan exempelvis härröra från illikvida positioner, modellvärdering och eventuella stängningskostnader för öppna positioner.

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(42) Verkställande direktören och andra ledande befattningshavare ansvarar för att institutet har fastställda riktlinjer och processer för prisjusteringar för positioner med osäker värdering, såsom koncentrerade och mindre likvida positioner. Vad som ska rapporteras om prisjusteringarna till verkställande direktören och andra ledande befattningshavare ska vara fastställt i rutinerna.

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(43) Ansvar för tillförlitlighetskontrollen ska ligga hos den oberoende riskkontrollfunktionen, som ska ha den kunskap och erfarenhet som behövs för värderingen. Riskkontrollfunktionen ska godkänna och övervaka prisjusteringarna.

5.4.5 Avtal till icke marknadsmässiga villkor

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(44) Huvudregeln är att handeln med finansiella tillgångar ska ske till marknadspris.

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(45) I vissa fall är avtal till icke marknadsmässiga villkor befogade:

- Transaktionen är av sådant slag att det kan anses vara godtagbart.
- Institutet har interna instruktioner för avtal till icke marknadsmässiga villkor.
- I sin interna kreditprövningsprocess har institutet fastställt de motparter med vilka terminskontrakt kan omsättas till historiskt pris.
- Institutet har krävt godkännande även av motpartsföretagets ledning till att kontraktet får upprättas.
- Av dokumentationen, inkl. motpartsbekräftelsen till kunden, ska tydligt framgå skillnaden mellan kontrakts- och marknadspris och vinsten eller förlusten till följd av den.

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(46) Terminskontrakt som omsatts till historiskt pris ska behandlas som fristående produkter som ska godkännas som en ny produkt och dokumenteras i en särskild produktbeskrivning.

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(47) Terminskontrakt som omsatts till historiskt pris ska redovisas i handelslagret och värderas via resultaträkningen.

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(48) Terminskontrakt mellan instituten ska alltid omsättas till rådande marknadspris och kontrakten ska behandlas som nya avtal. Avistaledet i valutaswappar ska avtalas till rådande avistakurs.

5.5 Begränsning och uppföljning av marknadsrisker

5.5.1 Limiter för marknadsrisker

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(49) Institutet ska ha ett heltäckande limitsystem för begränsning och kontroll av alla marknadsrisker som de tar i sin verksamhet. Limiterna ska vara i linje med institutets verksamhetsplan och marknadsriskstrategi och motsvara institutets riskhanteringsförmåga. Den risknivå som möjliggörs av

marknadsrisklimiterna ska beaktas i kapitalplaneringen. Limiterna ska regelbundet ses över och revideras när verksamhetsplanen uppdateras eller annars vid behov.

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(50) Den oberoende riskkontrollfunktionen ska övervaka limiterna och rapportera överträdelser. Institutet ska ha infört rutiner för limitöverträdelser.

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(51) Limiterna ska kunna fördelas ändamålsenligt på olika enheter, funktioner, enskilda portföljer, produkter eller handlare alltefter verksamhetens struktur.

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(52) Institutet ska kunna bedöma den godtagbara koncentrationen av marknadsriskerna (t.ex. i olika valutor eller instrument).

5.5.2 Rapportering

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(53) Exponeringen för marknadsrisk ska rapporteras regelbundet till styrelsen, verkställande direktören, andra ledande befattningshavare och cheferna för de positionstagande enheterna. Rapporteringen ska vara ett led i företagsstyrningen och fungera som underlag för beslut om översyn av riskexponering och limiter.

Rekommendation

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(54) Rapporterna till styrelsen, verkställande direktören och andra ledande befattningshavare bör åtminstone omfatta:

- sammanfattning av institutets riskpositioner
- utnyttjande av limiter under rapportperioden
- resultatinformation
- brister i efterlevnad av riktlinjerna för riskhantering
- viktigaste antaganden i mätmetoderna
- resultat av stresstester
- resultat av utfallstest (backtesting).

6

HANTERING AV RÄNTERISK

6.1 Mätning av ränterisk

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(1) Institutet ska med hänsyn till arten och omfattningen av sin verksamhet ha infört sådana metoder för mätning av ränterisk som tillräckligt väl omfattar olika typer av viktiga källor för ränterisk i ränteriskpositionerna och sannolika förändringar i olika räntor.

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(2) Institutet ska kunna mäta ränterisken i hela sin verksamhet, såväl ränterisken i den finansiella verksamheten som ränterisken i handelslagret. Med hänsyn till verksamhetens omfattning och art ska mätmetoderna kunna mäta effekten av ränteförändringarna på såväl räntenettet (inkomstrisk, short term earnings) som på nuvärdet av räntekänsliga poster (economic value). Institutet får använda olika mätmetoder för olika verksamhetsområden.

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(3) Mätmetoden ska på ett tillförlitligt och adekvat sätt mäta de olika betydande riskkällorna i verksamheten, dvs. räntejusteringsrisk, räntekurvsrisk, basrisk (basis risk) och optionsrisk. Institutet ska särskilt noga analysera poster som medför en stor koncentration av ränterisker eller ger upphov till en hög ränterisk. Sådana poster är ränteoptioner, komplexa instrument som är förenade med hög optionsrisk och positioner i olika valutor.

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(4) Om inlåning betalbar vid anfordran utgör en betydande del av institutets upplåning, ska institutet kunna beräkna vilken effekt olika antaganden om inlåningen har på institutets teoretiska ränteriskexponering.

Rekommendation

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(5) Institutet bör ta fram modeller för inlåning och inlåningsränterörelser vid olika scenarier.

6.2 Riktlinjer för ränterisk

Bindande

Utfärdad 1.3.2007
Gäller fr.o.m. 1.7.2007

(6) Instituterna ska ha välgrundade och dokumenterade riktlinjer för ränteriskhantering.

Tillämpningsråd

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(7) Beroende på verksamhetens art och omfattning kan riktlinjerna gälla bland annat följande:

- Hur beräknas nuvärdet?
- Hur bestäms vilka dynamiska och statiska metoder ska användas?
- Hur behandlas positioner i flera valutor?
- Hur behandlas basrisken (basis risk) till följd av olika räntebindningar?
- Hur behandlas icke räntebärande balansposter?
- Hur behandlas olika inlåningskonton?
- Hur behandlas optionsrisken i tillgångar eller skulder?
- I vilken utsträckning kan räntekänsligheten för små ränteförändringar användas för beräkning av effekterna av större ränteförändringar och hur beaktas en eventuell konvexitet och optionsrelaterad icke-linjäritet utan väsentligt förfång för analysen?
- Hur används en detaljerad löptidsklassificering?
- Beaktas alla framtida kassaflöden eller enbart kapitalet?

6.3 Limiter för ränterisk

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(8) Instituterna ska fastställa limiter för effekten av ränteförändringar på räntenetto och nuvärde. Limiterna ska avspegla verksamhetens art, omfattning och komplexitet. Limiterna ska beakta alla viktigare ränteriskällor, dvs. räntestjusteringsrisk, räntekurvsrisk, basrisk (basis risk) och optionsrisk. Om institutet har betydande ränteriskpositioner i andra valutor än redovisningsvalutan, ska limiter fastställas för varje valuta.

6.4 Stresstestning av ränterisk

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(9) Utöver de allmänna principerna för stresstestning av marknadsrisker ska följande faktorer beaktas i stresstestningen av ränterisker.

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(10) Stresstesterna ska utformas så att de ger information om sådana situationer där institutets strategier eller positioner är som allra sårbarast.

Därför ska de läggas upp så att de beaktar risktagandets art och särdrag.

Rekommendation
Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(11) Om ränteriskpositionen är betydande, bör institutet mäta dess känslighet för

- förändringar i den allmänna räntenivån
- förändringar i avkastningskurvans lutning och form
- förändringar i förhållandena mellan viktigaste marknadsräntor, t.ex. basrisk (basis risk)
- förändringar i de använda antagandena.

Rekommendation
Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(12) I stressscenarierna bör gärna också t.ex. följande beaktas:

- förändringar i de viktigaste finansmarknadernas likviditet
- förändringar i marknadsräntornas volatilitet.

Motivering
Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(13) För att instituten ska kunna analysera och förstå sin riskprofil är det extra viktigt att testa de använda antagandena om illikvida instrument, instrument utan avtalsenlig löptid eller instrument med osäker löptid.

7

KRAV PÅ RISKHANTERINGEN VID REDOVISNING TILL VERKLIGT VÄRDE^{7, 8}

Norm

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(1) Möjligheten att redovisa till verkligt värde kan utnyttjas av de kreditinstitut och värdepappersföretag som med stöd av 146 § 6 mom. i kreditinstitutslagen upprättar sitt bokslut eller koncernbokslut i enlighet med de internationella redovisningsstandarder som avses i 7 a kap. 1 § i bokföringslagen.

Norm

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(2) Också de kreditinstitut, värdepappersföretag och koncerner som upprättar sitt bokslut enligt kreditinstitutslagen får enligt lagens 151 § 4 mom. på balansdagen till verkligt värde redovisa också finansiella tillgångar och jämförbara finansieringsavtal som inte innehas för handel, skuldebrev som innehas till förfalldagen, andra skulder än sådana som ingår i en handelsportfölj eller skulder som är derivatinstrument, om beslutet om att permanent ta upp dessa poster till sitt verkliga värde fattas när posten tas upp i redovisningen första gången. För redovisning till verkligt värde gäller följande villkor:

- Till posten ansluter sig ett eller flera sådana inbäddade derivat som i bokföringen annars skulle värderas separat till sitt verkliga värde.
- Redovisningen eliminerar inkonsekvenser i värderingen eller bokföringen.
- Redovisningen är baserad på sådana beräkningar utifrån det verkliga värdet som har gjorts i samband med riskhanteringen av de finansiella tillgångarna och skulderna eller den helhet som de utgör.

⁷ Redovisning till verkligt värde (Fair Value Option) enligt IAS 39.

⁸ Kraven baseras på Baselkommitténs rekommendation *Supervisory guidance on the use of the fair value option for financial instruments by banks*.

Norm

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(3) Enligt punkt 9 (b) i redovisningsstandard IAS 39 är redovisning till verkligt värde möjlig i två fall:

- När det handlar om kontrakt som innehåller ett eller flera inbäddade derivat och hela hybridinstrumentet enligt punkt 11 A får klassificeras som finansiell tillgång värderad till verkligt värde.
- När redovisning till verkligt värde leder till mer relevant information.

Finansiell information är mer relevant i följande fall:

- Den eliminerar inkonsekvenser i värdering eller redovisning som annars skulle uppkomma vid värdering av tillgångar eller skulder eller redovisning av vinsterna och förlusterna avseende dem på olika grunder (t.ex. när en finansiell tillgång som kan säljas finansieras med en finansiell skuld som redovisas till upplupet anskaffningsvärde).
- När finansiella tillgångar, finansiella skulder eller en kombination av dem förvaltas och resultatet utvärderas baserat på verkligt värde, i enlighet med en dokumenterad riskhanterings- eller investeringsstrategi, och information om gruppen tillhandahålls internt på denna grund till kreditinstitutets eller värdepappersföretagets nyckelpersoner i ledande ställning.

Motivering

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(4) Redovisning till verkligt värde kan också hänföra sig till kreditriskhanteringen, inte bara till marknadsriskhanteringen.

Norm

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(5) För att kunna utnyttja möjligheten att redovisa till verkligt värde ska institutet uppfylla kraven på form och innehåll i IAS 39 (IAS 39 VT4B-VT4K, VT 33A och VT33B).

Rekommendation

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(6) Institutet bör ha tillräckliga och heltäckande riktlinjer, rutiner och system för riskhanteringen och värderingsprinciper innan de börjar redovisa till verkligt värde. Säkrings- och andra riskhanteringsåtgärder ska genomföras enligt sunda riskhanteringsprinciper.

Rekommendation

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(7) Riktlinjerna, rutinerna och metoderna för riskhantering bör vid redovisning till verkligt värde säkerställa

- att målen och riktlinjerna för riskhanteringen uppfylls och den av styrelsen fastställda nivån för risktagandet hålls
- att värderingsmetoderna är ändamålsenliga
- att de verkliga värdena är tillförlitliga
- att riktlinjerna för riskhantering och riskkontroll lämpar sig för

redovisning till verkligt värde och följs konsekvent

- att styrelsen, verkställande direktören och andra ledande befattningshavare regelbundet får relevant information om redovisningen till verkligt värde och dess effekter på institutets finansiella ställning och resultat.

Rekommendation

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(8) Institutet bör ha rutiner för godkännande av redovisning av nya poster, produkter eller transaktioner till verkligt värde och för kontroll av sådan redovisning.

Rekommendation

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(9) Institutet får redovisa till verkligt värde endast sådana poster vars verkliga värde går att fastställa på ett tillförlitligt sätt.

Rekommendation

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(10) Institutet bör säkerställa att en funktion som är oberoende av den risktagande verksamheten övervakar att redovisningen till verkligt värde sker enligt IFRS-standarderna och institutets riktlinjer för riskhantering och att information om redovisningen till verkligt värde offentliggörs på föreskrivet sätt.

Rekommendation

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(11) Internrevisionen bör regelbundet bedöma ändamålsenligheten med redovisningen till verkligt värde.

Rekommendation

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(12) Vid exponering för kreditrisk bör institutet beakta i vilken utsträckning motpartens redovisning till verkligt värde påverkar motpartens resultat, kapital och nyckeltal vid kreditprövningen.

8

HANTERING AV BALANSRISK I HYPOTEKSBANKER

Norm

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(1) Enligt 9 a § 1 mom. i lagen om hypoteksbanker ska hypoteksbankerna fortgående sörja för att den genomsnittliga återstående löptiden för masskuldebrev med säkerheter i fastigheter (hypoteksobligationer) är kortare än den genomsnittliga återstående löptiden för de tillgångar som i det register som avses i lagens 10 § har antecknats som säkerhet för dem.

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(2) Den genomsnittliga återstående löptiden ska beräknas som medeltalet av de återstående löptiderna för kontraktets återstående kassaflöden vägt med nuvärdena. Nuvärdet beräknas genom att det nominella värdet av det framtida kassaflödet diskonteras till bedömningstidpunkten. Vid beräkningen av den genomsnittliga löptiden medräknas derivatkontrakten.

Norm

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(3) Enligt 9 a § 2 mom. i lagen om hypoteksbanker ska hypoteksbankerna dessutom fortgående sörja för att det sammanlagda beloppet av de räntor som under vilken 12 månaders period som helst erhålls för de tillgångar som i det register som avses i lagens 10 § har antecknats som säkerhet för hypoteksobligationerna överskrider det sammanlagda beloppet av de räntor som under samma period betalas på obligationerna. Vid tillämpningen av detta moment beaktas också de derivatkontrakt som slutits i syfte att skydda hypoteksobligationerna och de tillgångar som står som säkerhet för dem.

Bindande

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(4) Vid beräkningen av de räntebetalningsflöden som erläggs och erhålls under en framtida 12-månadersperiod ska de framtida kassaflödena för kontrakt med rörlig ränta värderas med en dokumenterad metod godkänd av hypoteksbankens styrelse. Värderingen av framtida räntebetalningsflöden för kontrakt med rörlig ränta kan exempelvis basera sig på en terminsräntekurva som härleds från avkastningskurvan för ränteswappen. Det räntebelopp som erhålls under 12 månader ska vara större än det räntebelopp som utbetalas under samma tid också när räntekurvan, vid värderingen av kontrakt med rörlig ränta, höjs eller sänks med en procentenhet (+/-1 % parallell shift).

Bindande

*Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009*

(5) Hypoteksbankerna ska organisera sin interna riskrapportering så att de kontinuerligt kan bevaka att kraven enligt 9 a § i lagen om hypoteksbanker och denna standard uppfylls. Beräkning och rapportering ska ske minst en gång per månad. Hypoteksbankens styrelse ska regelbundet få rapporter om hanteringen av balansrisker.

9

RAPPORTERING TILL FINANSINSPEKTIONEN

Tillämpningsråd
Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(1) Till rutinerna för hantering av marknadsrisker hör ingen särskild regelbunden rapportering till Finansinspektionen. Men uppgifter om marknadsriskerna enligt rapporteringsstandarderna nedan ska rapporteras till Finansinspektionen på det sätt som närmare framgår av standarderna.

Tillämpningsråd
Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(2) Ränteriskerna i balansräkningen ska rapporteras till Finansinspektionen enligt standard RA4.5 *Rapportering av ränterisker*.

Tillämpningsråd
Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(3) Derivatinstrument och åtaganden utanför balansräkningen ska rapporteras enligt standard RA3.1 *Rapportering av boksluts- och bokföringsuppgifter för tillsynen*.

Tillämpningsråd
Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(4) Valutakursrisker ska rapporteras som en del av kapitalkäckningsrapporteringen enligt standard RA4.8 *Rapportering av kapitalbas och kapitalkrav för kreditrisker, motpartsrisker, marknadsrisker och operativa risker*.

Tillämpningsråd
Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(5) Vidare ska instituten i sin årsredovisning (bokslut och verksamhetsberättelse) redovisa sin marknadsriskstrategi och organisation av marknadsriskhanteringen. De uppgifter som ska redovisas i bokslutet och verksamhetsberättelsen framgår av standard 3.1 *Årsredovisning*.

10

DEFINITIONER

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(1) Med **marknadsrisk** avses förlustrisken till följd av förändringar i marknadspriserna. De olika typerna av marknadsrisk är ränte-, valuta-, aktie- och råvarurisk. Värdet av finansiella instrument påverkas inte bara av förändringar i marknadspriserna utan också via förändringar i marknadsprisernas volatilitet och korrelationen mellan marknadspriserna. En marknadsrisk kan uppstå till följd av poster i handelslagret eller övrig verksamhet.

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(2) Med **ränterisk** avses den osäkerhet i verksamheten som uppstår till följd av ränteförändringar. Ränterisken speglas i a) inkomstrisken (income risk), som mäter effekten av ränteförändringar på räntenettet, och b) i en förändring av nuvärdet (economic value).

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(3) **Handelslager** är den samlande beteckningen för positioner i finansiella instrument eller råvaror som innehas för handel. Också kontrakt som skyddar handelslagret inräknas. Positioner som innehas för handel är sådana som institutet avsiktligt innehar för försäljning på kort sikt och/eller för att på kort sikt dra nytta av faktiska eller förväntade prisförändringar eller för att låsa riskfria avkastningar. Till positioner avsedda för handel räknas egna positioner och positioner som härrör från verksamhet för kunders räkning eller som marknadsgarant.⁹

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(4) **Finansieringsverksamheten** omfattar all annan verksamhet än den som kan hänföras till handelslagret. Med finansieringsverksamhet avses alltså *övrig verksamhet*, som på engelska kallas *banking book*. Kreditinstitutens finansieringsverksamhet omfattar utlåning och långfristiga investeringar. Värdepappersföretagens finansieringsverksamhet omfattar övriga sedvanliga fordringar och investeringar i verksamheten.

---

⁹ Artikel 11.1 och 11.2 i direktiv 2006/49/EG.

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(5) Till **andra ledande befattningshavare** räknas personer som utöver styrelsen och verkställande direktören i praktiken leder institutets verksamhet. Det kan till exempel handla om direktören för ett viktigt affärsområde. De andra ledande befattningshavarna bildar tillsammans med styrelsen och verkställande direktören institutets högsta ledning.

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(6) Med **basrisk** (basis risk) avses skillnaden i räntebindning mellan den skyddade positionen och säkringsinstrumentet.

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(7) Med **inkomstrisk** avses effekten av ränteförändringar på finansnettot.

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(8) Med **inbäddat derivat** avses inbäddade derivat enligt punkt 10 i redovisningsstandard IAS 39.

Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009

(9) Ett **stresstest** är en metod i riskhanteringen för bedömning av effekterna av vissa händelser eller ekonomiska variabelers rörelser på aktörens finansiella ställning. De händelser eller förändringar som undersöks är traditionellt extrema, men fullt möjliga.

11

YTTERLIGARE INFORMATION

Kontaktinformation finns i listan över [standardansvariga](#) på Finansinspektionens webbplats. Uppllysningar lämnas också av:

- Marknadsrisker och operativa risker, tfn 010 831 5207.

12

UPPHÄVD FÖRESKRIFT, ANVISNING OCH TOLKNING

*Utfärdad 16.12.2008
Gäller fr.o.m. 1.4.2009*

(1) Genom denna standard upphävs följande föreskrift, anvisning och tolkning:

- Hantering av hypoteksbankernas balansrisker (föreskrift 105.15).
- Allmän anvisning om hantering av derivatrisker (anvisning 105.12)
- Finansinspektionens tolkning om avtal till icke marknadsmässiga villkor (tolkning 1/2003).